

An Bád Bán 's An Green Dragon

Micheál Ó Flannabhra S.P.

S í caint an Green Dragon a bhíonn i mbéal an Phobail san aimsir seo agus dearmad beagnach déanta ar an mBád Bán. A mhalairt a bhíodh le cloisteáil leathchéad bliain ó shin. Is athrú siombalach é ar athrú mheon an Phobail - athrú ón imirce ag cuartú saothrú i bhfad ó bhaile, go post sa mbaile agus am saor do chúrsaí spóirt. Ag an am sin ní raibh an oiread sin de charranna ar an mbóthar cúng agus mná is mó a bhíodh ag siúl le taobh an bhóthair, cromtha síos faoi ualach dhá bhuicéad uisce ón tobar.

Tá seolta an Bháid Bháin stríoctha agus tá macalla de bhéiciúch mór an Tíogair Cheiltigh le cloisteáil fós sa lá atá inniu ann. Níl aon chall do na mná a bheith ag iompar buicéid uisce ón tobar feasta ach ar chosán an bhóthair d'fheicfeá slám mór Gaeilgeoirí ag filleadh ón trá nó ó Choláiste Lurgain ag dul abhaile go dtí na tithe móra ina bhfuil siad ag fanacht le Gaeilge shaibhir Chois Fharraige a phiocadh suas go nádúrtha ó na mná tí.

Tá forbairt mhór déanta sa gceantar agus is fiú an gaisce atá déanta a mhaoímh. Ar do bhealach aniar is ar éigean a thabharfaidh tú

faoi deara droichead Bhaile na hAbhann mar beidh do dhá shúil dírithe ar TG4 ar dheis, an Scoil nua, an Halla agus an pháirc mhór peile ar chlé, an Séipéal nua-aimseartha ar dheis agus Tearmann Éanna a chosain breis is €4 mhilliún ar chlé aríst. Ag dul soir uaidh sin tá Eastát mór an Údaráis ar chlé agus Aerfort Chonamara ar thaobh na láimhe deise. Níor tharla a leithéid sin d'fhorbairt in aon oíche amháin agus is furasta a aithint go raibh an Tíogar Ceilteach sa gceantar ar feadh tamaill.

Níl ach corrtheachín ceann tuí le feiceáil ar an mbóthar aniar ach chaon

taobh den bhóthar ó dheas agus ó thuaidh tá tithe móra tógtha ag cur in iúl an saibhreas mór atá infheistithe le freastal ar an bpobal. Tá tinteán te teolaí i chuile cheann acu le tine móna agus uisce reatha trí sheirbhís an Chomharchumainn. Thóg CST an Seanscoil le freastal ar sheirbhísí an Phobail uilig idir tithe, monarchana, scoileanna agus coláistí. Tá seirbhísí de chuile chineál curtha ar fáil ag CST le freastal ar an bpobal, idir seirbhísí oifige, Amharclann, ríomhairí, Cúrsaí Fás agus C.S.P., Gorrann na Gaeilge agus Campaí Samhraidh. Is iontach an freastal a dhéanann CST ar phobal na

háite agus faoi láthair tá sé ag smaoineamh ar chóras fuinnimh eile a chur ar fáil don phobal nuair a bhéas eanach an phortaigh ídithe. Cinnte tá forbairt mhór déanta. Tá cúcú na cuachie ciúnaithe ag torann an *Rock Breaker*.

Tá béim láidir leagtha ar chúrsaí oideachais sa bpobal seo agus tuigeanann chuile dhuine a thábhacht le fostaíocht a chur ar fáil. Blianta ó shin ba é an teastas *Primary* an sprioc a bhí le baint amach ag chuile ghasúr ach anois tá intinn chuile dhuine dírithe ar chúrsaí onóracha sa dara leibhéal agus tá tríú leibhéal agus Fáisnéis an Eolais i mbéal an phobail le tuilleadh fostaíochta a chruthú sa toadhchaf. Tá díomá mór ar an bpobal go bhfuil an fhorbairt mhór i Scoil Sailearna ar chostas €2.75 mhilliún curtha siar i mbliana ag an Roinn Oideachais mar gheall ar ghanntanas airgid. Is mór an trua a leithéid sin de scéal ón Roinn Oideachais agus iad ag dul siar ar an ngealltanas a thug an tAire Oideachais roimhe seo, mar is í An Ghaeilge an acmhainn nádúrtha is láidre agus is saibhre atá againn i gCois Fharraige na Gaeltachta.

Cé gur cuireadh siar muid sa gcás seo, níor dhún Dia doras riamh gan bealach eile a oscailt. Tá Ionad Tacaíochta Teaghlaigh tógtha ar chúl an tséipéil ar chostas breis is €3 mhilliún le hOideachas trí Ghaeilge a chur ar fáil do réamhscolaíocht, cúrsaí do dhéagóirí, Pleanáil Teanga chomh maith le méadú a chur ar chúrsaí 3ú leibhéal i nGaeilge i gCois Fharraige trí Acadamh na hOllscolaíochta Gaeilge. Tá forbairt mhór déanta i

gcúrsaí oideachais i gCois Fharraige. Tá deireadh anois leis an teastas *Primary* ach cuirimid fáilte roimh theacht na hOllscoile go Cois Fharraige na Gaeltachta.

Tá tionchar mór ag Comhar Creidmheasa Cholm Cille ar fhorbairt an phobail agus muinín mór ag an bpobal as a ngairmiúlacht. Ar a chúl sin tá Eastát an Údaráis a chuireann go mór le saothrú sa gceantar agus Clódóirí Lurgan a shaibhríonn caighdeán na Gaeilge sa tír uilig.

Déanann Cumann Mhícheál Breathnach freastal ar dhaoine óga, agus roinnt mhaith eile nach bhfuil chomh hóg, agus tá cúram tógtha acu orthu féin chun oiliúint a chur ar dhaoine i gcúrsaí spóirt. Is iontach go deo an tseirbhís a chuirtear ar fáil sa bpobal seo idir peil, iománaíocht, camógaíocht, cluichí na mban, liathróid láimhe, cluichí pobail agus araile. Tá thart ar dhá scór foireann eagraithe ag an gcumann agus bhí eiseamláir dá gcuid imeachtaí le feiceáil go soiléir ar an Domhnach an 10 lá de Bhealtaine na bliana seo, idir 10.00r.n. go 8.00in., le linn lá ceiliúrtha C.L.G. ar pháirc Mhícheál Breathnach.

Tá forbairt mhór i gceist acu faoi láthair le páirc nua uile-aimsire agus spórtlann a chur ar fáil do óige an cheantair. Guím chuile ádh agus beannacht orthu i gcúram oiliúint na nÓg sa bpobal seo agus cinnte beidh tacaíocht an phobail acu, mar tá sé tuillte go maith acu ina gcuid saothair.

Fágfaidh mé an fíon maith go deireadh. Is é Naomh Cholmcille as Árainn agus Naomh Cuana ón taobh ó thuaidh de Loch na Coiribe a chuir

tús le forbairt an phobail seo blianta ó shin thiar agus thoir. Síneadh ar aghaidh an Creideamh agus an Ghaeilge ó ghlúin ó glúin ó shin i leith. Bhí an péire fite fuaite le chéile ó shin. Tógadh Séipéal an Chnoic sa mbliain 1844 in aimsir an Ghorta agus choisric an tArdeaspag Mac Éil é sa mbliain céanna. Ó shin i leith tá saibhreas an Chreidimh agus an Teanga á shíneadh ar aghaidh sa séipéal, iad fite fuaite lena chéile i searmanais agus in imeachtaí an phobail. Tá tús curtha i mbliana le comhairle tréadach agus Ionad Tacaíochta Teaghlaigh leis an bpéire a choinneáil fite fuaite le chéile. An bhfuil tuismitheoirí ár ngasúir ag ligean a maidí le sruth i gcleachtadh an phéire? Is orthu a thitfidh mullach na tubaiste má tharlaíonn a leithéid.

Plean Forbartha 2009

Coiste pobal-lárnaithe agus Teanga-bunaithe is ea coiste Ghlór na nGael an Chnoic. Tá muid dírithe ar fhorbairt a dhéanamh ar na príomh-luachanna atá againn - an pobal agus an Ghaeilge agus lena leithéid de chuspóir a bhaint amach tá taighde déanta againn ar na hacmhainní nádúrtha go léir atá sa gceantar. Is iad na príomh-eagraíochtaí faoi scáth an Choiste, an Eaglais, an Cumann Forbartha, an Comharchumann, scoileanna an cheantair lú, 2ú agus 3ú leibhéal, óige an cheantair faoi chúram Cumann Peile Mhícheál Breathnach, óige an cheantair, Comhar Creidmheasa Cholm Cille, na heastáit tionscalaíochta, An tIonad Tacaíochta Teaghlaigh, na Coláistí Gaeilge, Coiste na dTuismitheoirí, Cumann Drámaíochta agus Scannán, Tearmann Éanna Teo., Coiste na Reilige, Scéimeanna Sóisialta Pobail agus FÁS.

Tá a neamhspleáchas féin ag na heagraíochtaí sin uilig agus ag na coistí éagsúla eile agus iad uilig tascdhírithé, ach coiste ceannródaíochta is ea coiste Ghlór na nGael atá ag iarraidh teagmháil a dhéanamh leo uilig agus plean dul chun cinn na Gaeilge a aontú leo.

An Poitín Stil
Tigh Phádraig Joe Joe Mac an Iomaire
An Lochán Beag, Indreabhán,
Co. na Gaillimhe
Fón: 091-593114
Tá Míle Fáilte Romhat!